

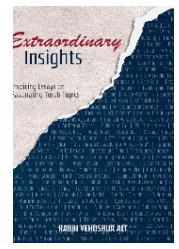
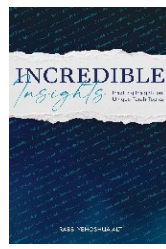
רעיונות מדהימים

פרשת יתרו תשפ"ב, עלון מס' 420

להצטרפות לאלפי המנויים ולקבל את העלון חנם, לשלוח הערות או תגובות, נא ליצור קשר עם הרב יהושע אלט בכתובת yalt3285@gmail.com. העלון מתפרסם בשש יבשות וביותר מארבעים מדינות ברחבי תבל.

לעילוי נשמת ישראל בן אברהם

כדי לרכוש אחד מהספרים (באנגלית) של המחבר (עותק או ספר אלקטרוני) ולקבל אותו במשלוח עד דלת ביתך, אנא שלח דוא"ל לכתובת yalt3285@gmail.com או בקר בכתובת <https://amzn.to/3eyh5xP>.

This newsletter can also be viewed at <https://bit.ly/3z6ichj>

Pour voir ou télécharger la version Française: <https://parshasheets.com/?s=Fascinating+Insights>

אפשר לקרוא את עלון זה בעברית באתר: <https://bit.ly/3mGmEOZ>

המחבר מרשה ומעודד לכל מי שרוצה להעתיק ולהפיץ את העלון לזכות את הרבים.

צה"ל הראשון

הגאון מווילנה, הבעש"ט והחתם סופר היו שלושה מנהיגי התפוצות שהיו להם כמיהה כזו לארץ ישראל והם החזירו אהבה זו בחסידיהם. אלה, בתורם, הובילו את הגלים הגדולים הראשונים של המהגרים האירופים לארץ הקודש. תלמידי הגאון מווילנה הניחו את היסוד ליישוב האשכנזי בירושלים. ב-1808, עשר שנים לאחר מותו של הגאון מווילנה, הנהיג תלמידו, ר' מנחם מנדל משקלוב, קבוצה חלוצית של עולים לארץ ישראל. אחריהם באה קבוצה שנייה בשנת תרפ"ט בראשות ר' סעדיה, תלמיד נוסף של הגאון מווילנה ור' נתן נטע, בנו של ר' מנחם מנדל משקלוב. בסוף השנה הגיע גל שלישי שמנה 70 איש, בראשותו של ר' ישראל משקלוב בעל "פאת השולחן". החסיד הראשון שעבר לארץ ישראל היה גיסו של הבעש"ט, ר' גרשון קיטיבור שהגיע בשנת 1742. בשנת 1777, שלושה תלמידי המגיד ממזריטש — ר' מנחם מנדל מוויטבסק, ר' אברהם הכהן מקליסק ור' ישראל פאליצקר — הגיעו בראש 300 עולים והתיישבו בצפת ובטבריה.

כוח ההגנה היהודי הראשון בישראל נודע בשם המשמר היהודי. זה התחיל כמעט מיד עם בואם של תלמידי הגאון מווילנה והבעש"ט. כאשר התברר כי השלטונות הטורקיים אינם מסוגלים או אינם מוכנים להתמודד עם השודדים הערבים, הבינו מתיישבים אלה כי יש צורך בכוח הגנה יהודי חמוש כדי למנוע קורבנות. מפקדת המשמר שכנה בעיר העתיקה של ירושלים ועליה פיקד כמה מהתלמידים המצטיינים של הגאון מווילנה.

בוקר אחד בשנת 1820 עמד ר' הלל ריבלין (1758–1838), מנהיג הקהילה האשכנזית בירושלים וראש בית הדין הראשון שלה, לעזוב את ביתו לשחרית, כאשר ניגש אליו בדואי בודד, נושא מכתבים. המכתב חשף כי קבוצה של מהגרים יהודים נתפסה על ידי כנופיה ערבית והם דורשים כופר. ר' הלל כינס אסיפה דחופה של ראשי הקהילה והשומר. הוחלט ששני גברים, הנושאים לכאורה את דמי הכופר, ילוו את השליח הערבי, בעוד שכל חברי המשמר ילכו בעקבותיהם בחשאי למחנה השודדים. הם הגיעו למחנה שנמצא ליד מה שהיא היום בני ברק. בהסתערות פתע הרסו אנשי המשמר את המחנה ושחררו את האסירים. ראש השודדים כמו גם רבים מלהקתו נהרגו והחברים הנותרים נמלטו בקושי בחייהם. כשהמשמר חזר לירושלים יחד עם שבויים שניצלו, הם מצאו שהקהילה עדיין ספוגה בצום ובתפילה להצלחת המשימה.

בקיץ 1873, הוטלה אימה על העיר העתיקה של ירושלים על ידי כנופיית שודדים בדואים חזקה בשם ג'הרט-אל-חרביה. תקיפת בתים יהודים הפכה להתרחשות כמעט לילית. בפגישה דחופה בביתו של רב ירושלים, ר' מאיר אוירבך, הוחלט לתקוף את הכנופיה במחבואה. בלילה שלפני הפיגוע המתוכנן הוכרז "ליל אבטחה" ואזרחי ירושלים התאספו בבתי הכנסת לאמירת תהלים והתפללו להצלחת המשימה. בליל י"ח בסיון התאספו קבוצות לבית הכנסת לבלות את כל הלילה בתפילה. בחצות פתחו אנשי המשמר במתקפה משולשת על מעוז ג'הרט-אל-חרביה, מצפון לעיר, וגרמו אבדות כבדות. תוך חצי שעה, מחנה האויב הושמד עם כמעט 150 הרוגים. במשך שנים רבות נחגג בירושלים "ליל ישועה" בי"ח בסיון.

הר הגבול

הצעת ה' את התורה לאומות נדחתה. אלו מעשו שאלו מה מכילה התורה ונאמר להם "לא תרצח", אל תהרוג. זה היה אתגר מכריע עבורם שכן עשו היה איש יודע ציד, עשו ידע לצוד. הברכה שלו הייתה "על חרבך תחיה", לחיות על החרב! למעשה, עשו נקרא איש שדה, איש השדה, שהם ראשי תיבות של שופך דם האדם (רבינו אפרים, בראשית כה:כז). אלו מישמעאל סרבו בגלל "לא תנאף" (שמות כ:יג). מדוע כשהציעו ליהודים את התורה, לא ניתן להם מה שמאתגר אותם?

ה"אבני נזר" (שם משמאל, שבועות, תרפ"ג) מסביר מדוע המצווה הראשונה שנצטוו על היהודים בהר סיני הייתה מצוות הגבלה, הצבת גבולות סביב ההר (שבת פז). זה היה כדי שלא יהיו לאומות העולם טענה שזה שהם לא רצו בתורה בגלל שנאמרו להם המצוות שנוגדות לטבעם. הם יכלו לטעון שאם ה' היה נותן ליהודים מצווה המנוגדת לטבעם, אולי גם היהודים לא היו מקבלים את התורה. לכן מצוות הגבלה הייתה המצווה הראשונה כי זה ההפך מהטבע של היהודים. זה בגלל שכל מה שהם מייחלים לו זה קרבה להשם, ועכשיו, הם נצטוו לשמור מרחק.

רש"י (שמות יט:ט) מצטט את הביטוי רצוננו לראות את מלכנו, רצוננו לראות את מלכנו. זו הסיבה שנקבעו גבולות – "והגבלת את העם סביב" (שמות יט:יב) – כדי שלא נעלה אל ההר או נוגע בקצה שלו, מכיוון שיש לנו משיכה מגנטית לעבר ה'. ואנחנו יודעים "כי לא יראני האדם וחי" (שמות לג:כ), אי אפשר לראות את ה' ולחיות.

זה דומה למי שמציב מגנט קרוב למתכת. הוא מושך את עצמו לעבר המתכת. באופן דומה, אם ה' יגלה את עצמו אלינו, הנשמה שלנו תעזוב אותנו בגלל המשיכה ה"מגנטית". לכן אין זה מפתיע שהמילה הבאה היא **לאמר** (והגבלת את העם סביב **לאמר**) – ראשי תיבות של רצוננו לראות את מלכנו.

אנשים חזקים

הרמב"ם (הלכות דעות ו:א) כותב שזה טבעי שאופיו ומעשיו של אדם יושפעו מחבריו ומקורביו ושהוא יפעל לפי נורמות ההתנהגות המקומיות. לכן צריך להתרועע עם צדיקים ולהיות כל הזמן בחברת חכמים כדי ללמוד ממעשיהם. לעומת זאת, עליו להתרחק מהרשעים, כדי לא ללמוד ממעשיהם. מסיבה זו, אנו מצויים להתרחק משכן רע ולא להתרועע עם הרשע (אבות א:ז).¹ זה בדיוק כמו שכתוב "הולך את החכמים חכם..." (משלי יג:כ), מי שהולך עם חכמים יהפוך לחכם ואילו מי שמתחבר עם טיפשים יסבול.

מחקרים מראים שאנו קולטים את מצבי הרוח וההרגלים של חמשת האנשים שאיתם אנו מבליים הכי הרבה זמן. האנרגיה של אלה שאנו מקיפים את עצמנו בהם יש השפעה עצומה. החיוביות שלהם הופכת לחיוביות שלנו. הנטייה שלהם לחלום גדול יותר מובילה להתרחבות החלומות שלנו. ההסתכלות החיובית שלהם על העולם ועל אחרים הופכת גם לפרספקטיבה שלנו. והעידוד והאמונה שלהם בנו הופכים לדחף עבורנו לראות את עצמנו באור בהיר יותר. וכשאנחנו מוקפים באנשים הלא נכונים, ההיפך הוא הנכון. זו כוונתו של "ובמושב לצים לא ישב" (תהלים א:א), ראוי לשבח מי שלא יושב בחברת הבוזים. אל תסתובב עם אנשים שליליים וציניים כשהם שואבים את האנרגיה שלך ומורידים אותך.

ברוסיה הסובייטית היו יהודים שהתאספו בסודיות במרתף כדי ללמוד ביחד ולחזק זה את זה בשמירה דתית שהייתה נגד השלטון הרוסי. הפגישה הסודית הזו גדלה עד כדי כך שהיא לא יכלה להכיל את כולם. שבוע אחד הגיעו כמה מתעניינים חדשים במהלך השיעור. עם זאת, לא היה מקום עבורם. במרתף היה חבר ותיק בשם בוריס, שבגלל הרקע הדתי החלש שלו, לא הצליח להבין את הלמידה שהתרחשה. כתוצאה מכך, מלמלו כמה מהבכירים זה לזה שאולי כדאי להם לבקש ממנו לעזוב כדי ליצור מקום למי שיתפוס את הלמידה. בוריס שמע את חילופי הדברים האלה שגרמו לו לפנות אז לקהל. הוא הפשיל את שרוולו והראה את הצלקות הרבות שלו. הוא הסביר מה קרה. פעם הוא ישב בבית קפה במוסקבה ובלי ידיעתו הייתה נוכחת קבוצת מהפכנים שזממו נגד ממשלת רוסיה. לפתע נכנס הקג"ב והתחיל להכות את כולם. בוריס אמר לקצין הקג"ב שהוא בדיוק אוכל שם ארוחת צהריים ואין לו שום קשר עם המהפכנים האלה. קצין הקג"ב הגיב: "אם אתה יושב עם הקבוצה, אז אתה חלק מהקבוצה". והוא המשיך להכות את בוריס, והשאיר אותו עם צלקות. בוריס אמר אז, "גם אם אני לא יכול לתפוס את כל הלמידה אבל להיות עם הקבוצה הופך אותי לחלק מהקבוצה".² אני רוצה לשבת עם המהפכנים היהודים האלה כאן במרתף הזה". באותו לילה למדו הנוכחים מהסיפור הזה יותר מהשיעור שהתקיים.

ר' אלט זכה ללמוד תחת הרה"ג מרדכי פרידלענדער זצ"ל והוסמך לרבנות על ידי הרה"ג זלמן נחמיה גולדברג זצ"ל. ר' אלט הוציא שלשה ספרים במגוון נושאים בענייני יהדות ומחשבת ישראל. כתביו מופיעים באנגלית, אידיש, עברית, גרמנית וצרפתית.

¹ כאשר החיילים האמריקנים נכנסו לקרב במלחמת העולם השנייה, 25% מהם לא הצליחו להרוג את אויבם, מכיוון שלא קל מבחינה פסיכולוגית להרוג אדם אחר. האמריקנים שזכו צוות של אנשי מקצוע בתחום בריאות הנפש – פסיכולוגים, פסיכיאטרים ועובדים סוציאליים – כדי ללמד את החיילים האלה איך להרוג, שבו הם הצליחו. שנים מאוחר יותר, במהלך מלחמת וייטנאם, האמריקאים שוב החלו בתוכנית זו עם אנשי מקצוע בתחום בריאות הנפש. עם זאת, הפעם זה בוטל מיד. הסיבה לכך היא שלא היה צורך בתוכנית זו מכיוון שזו הייתה המלחמה הראשונה שנלחם על ידי דור שגדל בצפייה בטלוויזיה. כתוצאה מכך, הם כבר ידעו איך להרוג כי הם ראו הרבה רציחות בטלוויזיה. מה אפשר לומר על היום שבו בני הנוער מבליים זמן עצום מוקפים בסצנות אלימות ורציחות כאלה בסרטים שהם צופים בהם, במשחקי וידאו שהם משחקים וכדומה? (זה אפילו לא כולל שפה גסה, התנהגות פלילית ושליליות אחרת שהם נחשפים אליה מכך.)

² רעיון זה מובא גם מהדברים הבאים: בהתאם לדרכון שמחזיק הוא מספר היעדים אליהם הוא יכול לנסוע. נכון לשנת 2021, הדרכון הטוב ביותר להחזיק הוא מיפן, שכן אחד עם דרכון יפני מקבל גישה ללא ויזה או ויזה בעת הגעה ל-191 יעדים ברחבי העולם. עם דרכון מארצות הברית או בריטניה, אפשר לקבל גישה ל-185 מדינות. מצד שני, לאדם שברשותו דרכון אפגני יש גישה ל-26 מדינות בלבד. אז בעוד שאדם מיפן, ארצות הברית או בריטניה עשוי להיות רשע, ניתנת לו גישה כמעט לכל המדינות. מצד שני, לאדם טוב מאפגניסטן יש גישה מוגבלת. הסיבה לכך היא שאם הוא חלק מהם, הוא מסווג כאחד מהם.